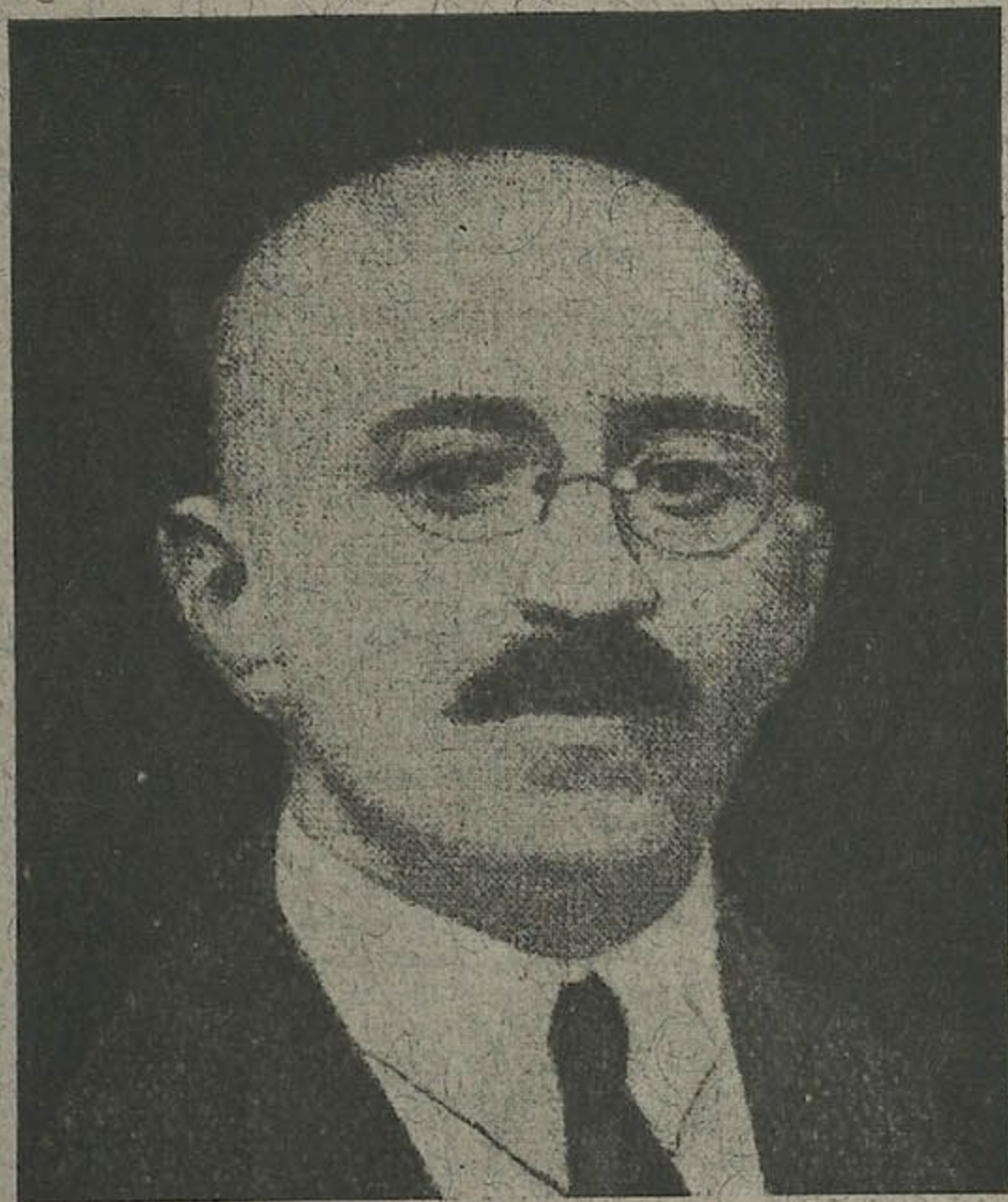

1944
2060

БЕЛАРУСКАЯ ШКОЛА У ЛАТВІІ

папулярна - навуковы, пэдагогічны і літаратурна - грамадзіні штомесячнік

Акадэмік Браніслаў Тарашкевіч,
аўтар беларускае школьнае граматыкі

№ 1 (18)

Рыга, студзень 1933 году

№ 1 (18)

Г. 8

Зьмест № 1 (18):

Кангрэсец — 15-тыя угоды 1-га Усебеларускага Кангрэсу. К. Езавітаў — Акадэміку Браніславу Тарашкевічу, беларускаму вучонаму і змагальніку-адраджэнцу, выказваема наша сяброўскае спачуваньне! К. Езавітаў — 3-ці Надзвычайны Агульны Сход Т-ва Беларускага вучыццельскага ў Латвіі. Рэдацыя ў справе прысуду над В. Тарашкевічам. К. Адраджэнец — Латыскі гісторык аб беларускай меншасці ў Латвіі. А. Радзько — Аляксандар-Фёдаравіч Найдзін. Уд. Ціхаміраў — Актобілей Дзвінскага Аддзелу Т-ва Беларускага Тэатру ў Латвіі. Рэдакцыйная Колегія — Беларускае вучыццельскае юбіляры ў Латвіі. С. Сахараў — 25 год вучыцельскае працы Міколы Іванавіча Дзямідава. Прытымбыты — Сьвяткаваньне 50-ых угодаў Якуба Коласа ў Дзвінску. Тэатрал — Рыскаму Беларускаму Народнаму Тэатру трэба падцягнуцца! Беларускае Навукова-Краязнаўчае Т-ва — Зьбірайце беларускія народныя творы ў Латвіі! Запэманец — Польская акадэмічная моладзь павінна быць больш шчырай! Я. Райніс — Песьня дзяўчыны. (Верш). Пераклад з латыскага П. Масэальскага. Рэдакцыйная Колегія — Да нашых чытачоў і усяго беларускага грамадства! Пятро Сакол — Песьня-стога. Урывак з паэмы „Латгаліяда“. Язэп Красоўскі — Спявайце, струны! (Верш). Саўка Сьлядзюкі — Родная вёска. (Верш). К. Ез. — Беларускае жыцьцё ў Літве. З жыцьця Таварыства Беларускае Моладзі ў Латвіі. Слухач — Сьвяткаваньне 80-ых угодаў Беларускага Тэатру і 50-лецьця Уладыслава Галубка. Хроніка беларускага жыцьця ў Латвіі.

Прыймаецца падпіска на 1933 год

на адзіны ў Балтыцы беларускі штомесячнік

„БЕЛАРУСКАЯ ШКОЛА У ЛАТВІІ“

папулярна-навуковы, пэдагогіч. і літаратурна-грамадзкі часопіс

«Беларуская Школа ў Латвіі» асьвятляе пераважна жыцьцё беларускіх школ і грамадства ў Латвійскай Рэспубліцы, але апроч таго дае мейсца аглядам беларускага жыцьця ў Літве, у Заходняй Беларусі (пад Польшчай), у Беларускай Радавай Сацыялістычнай Рэспубліцы, ува Усходняй Беларусі (беларускія часткі Смаленшчыны, Пскоўшчыны і Брагншчыны), а таксама і жыцьцё беларусаў у іншых краях.

«Беларуская Школа ў Латвіі» працуе ў цесным кантакце з Беларускай Навукова-Краязнаўчым Т-вам ў Латвіі і зьмяшчае навукова-краязнаўчыя працы гэтага Т-ва ды публікуе матэрыялы з народнае беларускае творчасці, сабраныя ў Латвіі і Ілукштаншчыне, сярод пражываючага тутаба беларускага сялянства.

«Беларуская Школа ў Латвіі» у наступным 1933 г. зьмясціць шэраг стапай пэдагогічнага характару, як папытаньням тэорэтычным, так і зьвязаным з штодзённаю практыкаю беларускіх школ. Зьвернута будзе увага і на тое, каб трымаць беларускае настаўніцтва ў курсе працы „Т-ва беларускіх вучыццельскага ў Латвіі“, а таксама і іншых вучыцельскіх аб’яднаньняў у Латвіі, у Літве, Эсціі ды ў іншых краях.

Падпіска на „Беларускую Школу ў Латвіі“ выносіць:

за год, з перасылкаю, у Латвіі, Літве, Эсціі	— 5 аатаў,
за паўгода	— 3/50.
за месяц	— 0.70 сент.
за год, з перасылкаю, у іншыя дзяржавы	— 2 амер. далары,
за паўгода	— 1. — ам. длар.

Грашовыя пераводы і карэспандэнцыю накіроўваць трэба на адрас: Latvija, Riga, Elija iela, 20., dz. 25. „Bielaruskaja Škola u Latvii“
Redakcijai.

Беларускае Выдавецтва ў Латвіі.

05
96

1944
2060

БЕЛАРУСКАЯ ШКОЛА У ЛАТВІІ

папулярна - навуковы, пэдагогічны і літаратурна - грамадзкі штомесячнік

Падпісная плата
ў Латвіі, Літве, Эстоніі і Зах. Беларусі: за год—5 лат., за паўгода—3 л. 50 с., асобны нумар—70 сант. У іншых краінах: за год—2 ам. дал. Падпісеную плату пасылаць па бягучы рахунак часопіса: „Bielaruskaja Škola u Latviji“, Rīgā, pastā, tek. reķins №10909.

Адрас Рэдакцыі і Канторы:
Latvijā, Rīgā, Elija ielā 20, dz. 25 „Bielaruskaja Škola u Latviji“.
Тэлефон 2-9-9-2-2.
Паштовы адрас:
Latvijā, Rīgā, pastkaste № 1362.
Рэдактар К. Езавітаў і Рэдакцыйная Калегія па справах часопісу прыймаюць па аўторках ад 15 да 16 гадзін.

Надсылаемыя рукапісы павінны быць чытальна напісаны, або надрук. на піш. машынцы (пісаць і друкаваць толькі на адным баку). Рукапісы назад не зьвяртаюцца. Аплачваць аўтарскія гонорары Рэдакцыя пакуль што ня мае магчымасці.

№ 1 (18). Рыга, студзень 1933 году. Год VIII.

15-тыя угодкі I-га Усебеларускага Кангрэсу.

Роўна пятнаццаць год таму назад у Менску адбыўся 1-шы Усебеларускі Кангрэс, які ў гісторыі беларускага нацыянальна-адраджэнчага руху мае дужа вялікае значаньне і адыграў фактычна ролю Беларускага Устаноўчага Сойму, хаця-ж фармальна ня быў ім абвешчаны.

Праца Кангрэсу заняла два тыдні, з 18 (5) па 31 (18) сьнежня 1917 году ўключна, і праходзіла ў атмасфэры надзвычайнага ўздойму, зацікаўленасці і напружанасці. У першыню пасля развалу расійскае „турмы народаў“, зьбіраліся ў гэткай агромнай лічбе прадстаўнікі паняволенае Беларусі, і ім было аб чым пагутарыць. Тагочасная гістарычная абстаноўка, гістарычны фон I-га Беларускага Кангрэсу, таксама дужа ўскладняў працу Кангрэсу: на ўсходзе пылала вызваленчае чырвонае поле Расейскае Рэвалюцыі, Заходняя Беларусь была адрэзана акапамі і калючым дротам Усясьветнае вайны, а ў самым сэрцы Беларусі, у Менску, Бабруйску і ў Рагачове, ужо збіраў польскі генэрал Даўбор-Мусьніцкі сваю армію, каб захапіць Беларусь пад уладу польскага пана.

У гэты трагічнейшы момант, калі толькі-што вызваленая Расейскаю Рэвалюцыяй з-пад улады цара Беларусь магла зноў трапіць у няволю, на гэты раз да нямецкага кайзэра, або да польскіх рэакцыйных магнатаў,—1-шы Усебеларускі Кангрэс абвесьціў Беларусь Народнаю Рэспублікаю і абраў Выканаўчы Камітэт, якому даручыў скласьці першы Часовы Урад Беларусі і ўвайсьці ў перагаворы з Расійскім і Украінскім Урадам аб стварэньні Фэдэрацыі гэтых Рэспублік.

На 1-шы Усебеларускі Кангрэс зьехалася аж 1872 дэлегаты з усіх пунктаў Беларусі — ад усіх беларускіх гарадоў, павеатаў і валасьцей, а таксама і дэлегаты ад усіх беларускіх партый і арганізацый*). Вялікая лічба дэлегатаў, шырыня і паўната прадстаў-

*) Падрабязныя весткі аб складзе дэлегатаў гэтага Кангрэсу можна знайсці у артыкуле Пётры Крачэўскага „Хто быў на 1-ым Усебеларускім Кангрэсе“ у часопісе „Варта“, Менск, 1918 год, № 1, балонкі 34-я, 35-я і 36-я.

БІБЛІОТЕКА
ІІІ АН ВООРНО

ніцтва надалі пастановам Кангрэсу асаблівы аўтарытэт і яскрава выявілі моцную волю ўсяго працоўнага беларускага народу да стварэння сваяе ўласнае дзяржаўнасці.

На мяжы 1917 і 1918 году перавярнулася яшчэ адна балонка ў гісторыі беларускага народу, і новы 1918-ты год распачаўся і прашоў пад знакам будавання Беларускае Нацыянальнае дзяржавы.

Бягучы 1933 год зьяўляецца юбілейным 15-ым годам ад пачатку працы над будаўніцтвам беларускае дзяржаўнасці, і мы, наколькі гэта дазволіць памер нашага штотомсячніка, пастараемся зусім аб'ектыўна асьветліць гэтую працу і яе этапы.

Кангрэсавец.

Акадэміку Браніславу Тарашкевічу, беларускаму вучонаму і змагальніку-адраджэнцу, выказваемо наша сяброўскае спачуванне!

Лёс беларускага працоўнага народу, трапіўшага ў Заходняй Беларусі пад жорсткую акупацыю польскіх паноў - імперыялістаў, пазбаўляючых беларусаў зямлі, працы, школы і права на самаарганізацыю, склаўся гэтак трагічна, што ў кожнай шчырай і чэснай беларускай душы павінен выклікаць абурэнне і гнеўны пратэст супроць польскіх зьдзекаў. Ня дзіва, што ўся сьвядомая беларуская інтэлігенцыя, актыўна працуючая ў беларускім вызваленчым руху, а таксама і шырокія масы беларускага сялянства і рабочых незадаволены польскім гаспадараньнем у Заходняй Беларусі і дамагаюцца змены гэтага нецярпімага становішча, дамагаюцца зямлі працоўнаму сялянству, працы для рабочых, беларускіх школ для беларускіх дзяцей і моладзі, квігі і асьветы ў роднай мове для ўсяго беларускага жыхарства, а таксама і політычных правоў, патаптаных зара' акупантамі.

Акадэмік Браніслаў Тарашкевіч зьяўляецца выдатным беларускім вучоным-філэлёгам, які ўжо 15 год таму назад стаўся вядомым самым шырокім беларускім масам: яго працаю складзена найбольш пашыраная на Беларусі школьная граматыка беларускае мовы. Маючы вялікія даныя і нахіл да кабінэтнае працы вучонага, Б. Тарашкевіч, аднак, ходам падзей быў высунуты на вярхавіну беларускага вызваленчага руху ў Заходняй Беларусі, бо ня змог прымірыцца з польскімі акупацыйнымі рэпрэсыямі супроць беларускіх асьветных устаноў і сялянства ды горача стануў на абарону беларускіх працоўных масаў, паняволеных і абяспраўленых акупантамі.

Польская буржуазія і магнацтва злобна рычэла, слухаючы адважныя і гарачыя прамовы Б. Тарашкевіча ў польскім Сейме, куды ён быў абраны беларускімі сялянамі і рабочымі, аб'яднанымі ў партыю „Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада“, і дамагалася арышту гэтага энэргійнага беларускага вучонага, сумленнага палітыка і запраўднага народнага трыбуна. Польскі клясовы ўрад пайшоў на спатканьне польскай рэакцыі і абшарнікам: Б. Тарашкевіча арыштавалі ў 1927 годзе і засудзілі на 6 год катаргі. Праз тры гады, над напорам усеагульнага абурэння гэтым прысудам, яго ў 1930 годзе на некаторы час выпусьцілі на волю (пазбавіўшы аднак права працаваць у беларускіх гімназіях і школах), але потым

зноў схапілі і пасадзілі ў турму. Пасля доўгага трыманьня ў турме, 28 лістападу 1932 году ў Вільні польскі клясовы суд абшарнікаў зноў судзіў акадэміка Б. Тарашкевіча і засудзіў яго аж на 8 год катаргі, хаця-ж сам суд канстатаваў, што Б. Тарашкевіч вінен толькі ў тым, што ён бараніў правы беларускага народу і дамагаўся для яго лепшае будучыні.

Мы горача пратэстуем супроць гэтае новае несправядлівасьці польскае акупацыі і засылаемо сваё шчырае прывітаньне чэснаму змагальніку за беларускае вызваленьне і вызнанаму павадыру беларускіх працоўных мас Заходняе Беларусі, акадэміку Браніславу Тарашкевічу!

К. Езавітаў.

3-ці Надзвычайны Агульны Сход Таварыства Беларускіх вучыццалёў у Латвіі.

У зьвязку з рознымі нечаканымі падзеямі, Т-ва Беларускіх вучыццалёў у Латвіі змушана было 26 студзеня 1933 году, у памешканьні 2-й Рыскай беларускай школы, зноў пільна склікаць Надзвычайны Агульны Сход сваіх сяброў, які ў 1932-33 навучальным годзе зьяўляецца ўжо аж трэцім. Сход быў скліканы па прапазыцыі Цэнтральнага Праўленьня Уселатвійскага Вучыцельскага Хаўрусу, каб абгаварыць праэкт новага закону аб народнай асьвеце ў Латвіі, а таксама і праэкт міністэрства народнага дабрабыту аб зьліквідаваньні асобнае вучыцельскае кассы. Адначасна з гэтым на Сходзе быў зачэплены і вырашаны шэраг іншых пытаньняў, як агульна-беларускага асьветнага характару, так і з унутрашняга жыцьця Т-ва вучыццалёў.

Прыймала ўдзел у сходзе 23 настаўнікі: Гусарэвіч Сабіна, Гусарэвіч Уладзімер, Даль Марыя, Дзямідаў Мікола, Езавітаў Канстантын, Кастылюк Якуб, Камаржынскі Язэп, Каяла Язэп, Крэйц Настасься, Крэйц Барбара, Кудраўцаў Ян, Клагіш Франц, Мязэцкі Казімір, Мірановіч Пётра, Нікіфароўская Галіна, Шлыгаўка Грыгор, Рытаў Аркадзь, Родзька Александр, Сіцько Сьцяпан, Слосман Мячаслаў, Тэттар Люцыя, Казакевіч Карл і Калінін Міхась.

Нажаль трэба адзначыць, што ня ўсе рыскія і пражываючыя зара ў Рызе беларускія настаўнікі зьявіліся на сход (у адной Рызе налічваецца зара 37 сяброў Т-ва).

У справе новага „Закону аб народнай асьвеце“, праэкт якога, што зара знаходзіцца ў Сойме, быў раздадзены прысутным сябром толькі пад час самаго сходу, — ухвалена склікаць новы надзвычайны сход сяброў Т-ва на 5-е лютага ў 11 гадзін дня ў памешканьні Рыскае прыватнае беларускае аснаўное школы Т-ва вучыццалёў пры вуліцы Брыўзэмнека 22, каб да таго часу сябры Т-ва мелі магчымасьць у належнай меры азнаёміцца з праэктам закону.

У справе Вучыцельскае Бальнічнае Кассы ўхвалена дамагацца ад міністэрства народнага дабрабыту, каб вучыцельская касса і надалей працавала, як самастойная асобная касса, бо праэкт далучэньня вучыццалёў да агульнае ўрадовае бальнічнае кассы непажаданы і нязручны для вучыццалёў па цэламу шэрагу практычных і прынцыповых прычын (аб якіх падрабязней глядзі ў „Mizu Nakone“ № 3 за 1933 год).

Затым узьнята было пытаньне аб сяброўскіх складаках. Высьветлілася, што шмат сяброў Т-ва ня складаюць сяброўскіх складак у належны час і зара' вінны Т-ву ўжо значныя сумы. У зьвязку з гэтым само Т-ва Беларускіх вучыццалёў, якое вядзе значную культурную працу і ўтрымоўвае зара' тры прыватных навучальных установы (Рыскую беларускую прыватную вятэрную гімназію на Латгальска-Маскоўскім Фарштаце, Рыскую прыватную аснаўную школу ў Торэнзбэргу і Гараўскую прыватную аснаўную школу ў Скайстаўска-Ізабелінскай гміне Дзьвінскага павету), само ня мае магчымасьці скласьці складак Агульна-Латвійскаму Вучыцельскаму Хаўрусу, мае запазычанасьць і наагул пастаўлена ў дужа цяжкія грашовыя ўмовы. Абгаварыўшы справу, Сход ухваліў:

- 1) прапанаваць усім сябром у бліжэйшы тэрмін унесці астачу складак за 1932 год і ўсе складкі за 1933 год, каб ліквідаваць запазычанасьць Т-ва;
- 2) прапанаваць усім сябром, якія асталіся вінны Т-ву складкі за мінулыя гады, паступова зьліквідаваць сваю запазычанасьць штомесячнымі ўзносамі ў працягу бліжэйшых 6 месяцаў 1933 году;
- 3) зьбіраньне сяброўскіх складак даручаецца кіраўнікам школ, якія атрымаюць весткі аб кожным сябру і будуць рабіць утрыманьні пры выплаце пэнсы;
- 4) сябры Т-ва, якія да 1-га красавіка 1933 году ня зрабяць складак за 1932 і 1933 гады, а таксама не прыступяць да ліквідацыі сваей запазычанасьці, калі гэтка за імі ёсьць перад Т-вам, — павінны быць выключаны з ліку сяброў Т-ва;
- 5) безпрацоўныя, ці быўшыя які-колечы час бяз працы, сябры Т-ва за час безпрацоўя ад сяброўскіх складак звальняюцца;
- 6) за 1933 год і папярэднія гады сяброўская складка лічыцца па 50 сантымаў у месяц, пры аднаразовай уступкай складцы ў 5 латаў; але на будучыню Сход прызнаў патрэбным увесці працэнтныя штомесячныя адлічэньні, у памеры 1% з атрымоўваемае пэнсы;
- 7) усялякія грамадзкія падпіскі, самаабклады і іншыя адлічэньня таксама ўхвалена рабіць працэнтualьна ў залежнасьці ад атрымоўваемае пэнсы; з гэтай мэтай старшыні Цэнтральнага Праўленьня, гр. Г. Плыгаўцы, даручана сабраць весткі па школах аб атрымоўваемай кожным сябром Т-ва пэнсы.

Шмат часу адведзена было разгляду справы аднаго з сяброў Т-ва, прозьвішча якога мы накуль-што не называем, аб якім было ягонымі калегамі даведзена да ведама сходу, што ён, будучы сам кіраўніком навучальнае ўстановы, зьбірае складкі з настаўнікаў у Пэдагогічны Фонд на дапамогу немажым сваім выхаванцам, але сам у працягу некалькіх год усіх належных адлічэньняў са сваей пэнсы ня ўносіў. Справа гэтая перададзена ў Цэнтральнае Праўленьне на высвятленьне і будзе абгаворана на наступным Агульным Сходзе Т-ва.

На заканчэньне Сход заслухаў наведаньне аб выніках судовае расправы над аўтарам „Беларускае школьнае граматыкі“ беларускім акадэмікам Браніславам Тарашкевічам, якога польскі суд у Вільні, у лістападзе 1932 году, засудзіў за беларускую нацыянальна-адраджэньчую працу на 8 год катаргі. У гэтай справе Сход аднагалосна ўхваліў вынесці рэзалюцыю пратэста, якую мы зьмяшчаемо ніжэй.

К. Езавітаў.

Рэзалюцыя у справе судовага прысуду над Б. Тарашкевічам.

3-ці Надзвычайны Агульны Сход Таварыства Беларускіх Вучыццалёў у Латвіі, азнаёміўшыся з ходам працэсу над вядомым беларускім культурным дзеячом і аўтарам беларускае граматыкі, гр. Браніславам Тарашкевічам, — горача пратэстуе супроць правадзімага польскімі акупацыйнымі ўладамі ў Заходняй Беларусі ўціску беларускага жыхарства і супроць безпадстаўных і жорсткіх рэпрэсій над нацыянальна-адраджэнчымі павадырамі беларускага народу. Адначасна Надзвычайны Сход патрабуе перагляду судовае справы над гр. Браніславам Тарашкевічам і звальнення гэтага беларускага павадыра ад катаржнага прысуду.

Рыга, 26 студзеня 1933 году.

Старшыня Сходу Гр. Плыгаўка.
Сакратар М. Калінін.

Латыскі гісторык аб беларускай меншасці у Латвіі.

Перад намі ляжыць аб'ёмістая кніга на латыскай мове — **Latvija desmit gados. Latvijas valsts nodibināšanas un viņas pirmo 10 gadu darbības vēsture.** Jubilejas komisijas izdevums. Rīgā, 1928. g. 18. novembrī („Латвія ў дзесяць год. Стварэнне Латвійскае дзяржавы і гісторыя першых 10-ці год яе працы. Выданьне Юбілейнае камісіі. Рыга, 18 лістапада 1928 году“).

Кніга зьяўляецца калектыўнай працай 20 розных аўтараў і мае 4+384 балонкі ўборыстага друку, які разьмяркаваны паміж 12 разьдзеламі: Гістарычны ўступ, Габінэт Міністраў, Міністэрства замежных спраў, Міністэрства фінансаў, Міністэрства ўнутраных спраў, Міністэрства асьветы, Вайсковае міністэрства, Міністэрства камунікацыі, Праўнае міністэрства, Міністэрства земляробства, Міністэрства народнага дабрабыту, Дзяржаўны кантроль і кваліфікацыйны адзел Сойму. Для грамадзян уладаючых латыскаю моваю і жадаючых пазнаёміцца з гісторыяй дзяржаўнага жыцця Латвіі, кніга гэтая зьяўляецца надзвычайна карысным і патрэбным дапаможнікам.

Есьць у гэтай кнізе троху даных і аб беларускай меншасці ў Латвіі: на старонцы 197-й зьмешчаны артыкул — „Baltkrievu izglītības pārvalde“ („Беларускае Асьветнае Упраўленьне“), які напісаны дырэктарам Школьнага Дэпартаменту, гр. К. Азоліньшам. Артыкул караткаваты і троху тэндэнцыйны, бо аўтар у ім старанна абмінае ўсе трагічныя ў беларускім жыцці моманты, як Беларускі Працэс, арышты, зачыненне Беларускага Адзелу і часовае ператварэнне яго ў „Беларускае Дзелаводства“, таксама не ўспамінае імёны тых беларускіх дзеячоў, якія, хаця і займалі адказныя пасады, але незусім падабаліся Міністэрству асьветы. Аднак, мы настолькі цэнім кожную інфармацыю аб беларускім жыцці ў латыскай прэсе і кнізе, што ніжэй цалком перадрукоўваем гэты артыкул.

Беларускае Асьветнае Упраўленьне.

„Адзел стварыўся 18 кастрычніка 1921 году з Сяргеем Сахаравым на чале. У першы год працы былі адчынены беларускія аснаўныя школы у Дзьвінскім і Люцынскім паветах, а таксама настаўніцкія курсы. Пазьней летнія настаўніцкія курсы былі ператвораны у сталыя двухгадовыя настаўніцкія курсы. У 1922 годзе для беларусаў была адчынена Дзяржаўная гімназія у Дзьвінску і у

Люцыну прыватная беларуская гімназія, якая у 1923 годзе была ператворана у Дзяржаўную беларускую гімназію.

1 красавіка 1923 году была зліквідавана пасада інспектара беларускіх пачатковых школ. 22 студзеня 1925 году кіраваньне Беларускамі Аддзелам Асьветы часова было даручана П. Заліту, які кіраваў справамі беларускіх школ да 15 ліпеня 1926 году. 16 ліпеня 1926 году выконваючым абавязкі кіраўніка Беларускага Аддзелу Асьветы быў прызначаны Грыгор Плыгаўка, але пастановай ад 20 студзеня 1927 году Кабінэт Міністраў кіраўніком гэтага Аддзела зацьвердзіў Уладзімера Пігулеўскага. 31 красавіка 1928 году была адноўлена пасада інспектара беларускіх аснаўных школ, на якую быў прызначаны Якуб Кастылюк.

У 1928 годзе у Латвіі існавалі гэтакія беларускія асьветныя установы:

1. Дзьвінская Дзяржаўная Беларуская гімназія з дырэктарам Сяргеем Сахаравым, з 19 настаўнікамі і 86 вучнямі. Пры гімназіі існаваў інтэрнат з 40 вучнямі, а таксама працавалі належна абсталяваныя сталярная, слесарная, швейная і ткацкая вучнёўскія майстэрні.

2. Рыскія Дзяржаўныя Беларускія двухгадовыя настаўніцкія курсы з кіраўніком Міколай Дзямідавым, 12 настаўнікамі і 20 слухачамі.

3. Пяць 6-ці клясовых аснаўных школ: 1-я Рыская мясовая аснаўная школа, 2-я Рыская мясовая аснаўная школа, Дзьвінская мясовая беларуская аснаўная школа, Люцынская мясовая аснаўная школа, Ляўдэрская беларуская аснаўная школа Люцынскага павету.

4. 14 аснаўных школ I ступені у Дзьвінскім павеце, 13 аснаўных школ I ступені у Люцынскім павеце.

5. 5 камплектаў пры школах Школьнага Дэпартаменту у Дзьвінскім павеце і 1 камплект пры школе Школьнага Дэпартаменту у Ілукштанскім павеце.

6. Дадатковая школа для дарослых у Рызе.

7. Дадатковая школа для дарослых у Дзьвінску.

Агульны лік вучыццалёў усіх пералічаных аснаўных школ — 80 і вучняў — 2180. Адна беларуская аснаўная школа прыпадае на 2187 беларускіх жыхароў.

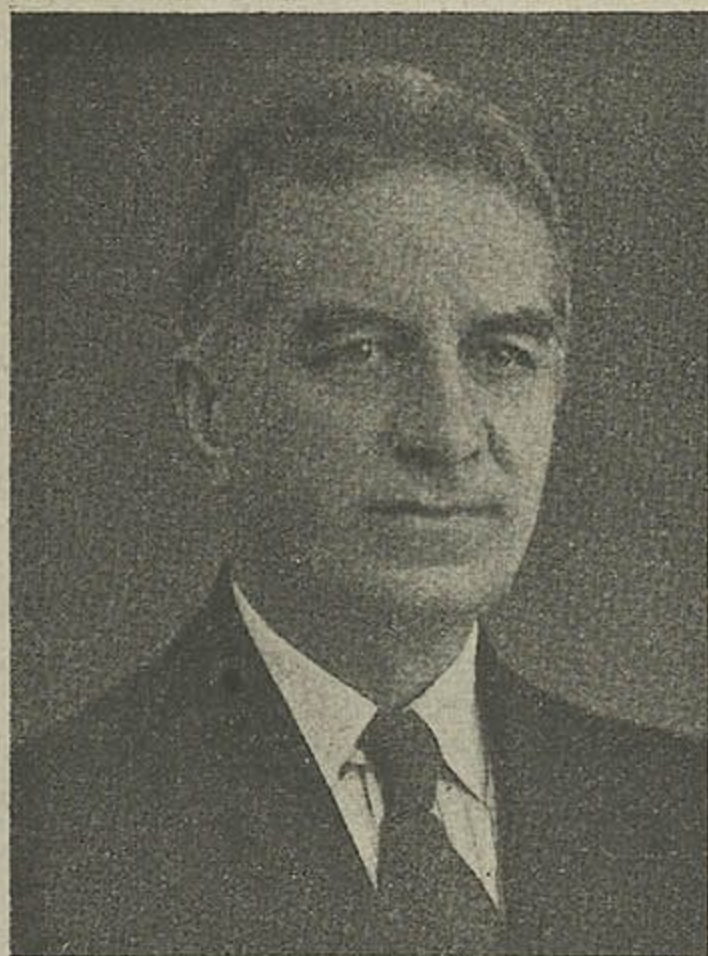
Прачытаўшы артыкул гр. К. Азоліня, беларускі чытач пэўна скажа: „Крыху замала адведзена мейсца і ўвагі беларускай меньшасці ў Латвіі!“

Але галоўная справа ня ў тым — аб іншых меньшасцях таксама напісана ня больш! — галоўная справа ў тым, што гэты кароткі артыкул, старанна замазваючы трагэдыю вядомага Беларускага Працэсу і справу ліквідацыі шэрагу беларускіх школ, адначасна з гэтым, у дужа некарысным для нас асьветленьні і форме, падае матар'ялы аб нашых школах. Так у пункце 1-ым аб Дзьвінскай беларускай гімназіі азначана, бяз належных агаворак і паясьненняў, што ў ёй на 86 вучняў ёсьць, нібыта, аж 19 настаўнікаў, а не адзначана, што штатных настаўнікаў усяго 5-6 чалавек, якія маюць поўныя аклады, рэшта-ж настаўнікаў маюць па сваіх спецыяльнасьцях усяго па 2—3 гадзіны ў тыдзень; не адзначана і тое, што ў ліку настаўнікаў паказаны: і афіцэр-гімнаст, і вучыцелька танцаў і пластыкі, і вучыцелька кройкі і шыцьця, і майстра-інструктар па мэталю, і два настаўнікі рэлігіі, і доктар-гігіеністы, і дзелавод ды, здаецца, яшчэ і два старажы гімназіі. Дзякуючы гэтаму ў чытача-латыша можа зьявіцца ўражаньне, што ў гімназіі на яе чатыры клясы працуе задужа ўжо многа настаўнікаў і што ўтрыманьне іх каштуе ліха ведае якія грошы. — Тое-ж самае зрабіў аўтар артыкулу і з Беларускімі Дзяржаўнымі Настаўніцкімі Курсамі, дзе штатнымі служачымі зьяўляюцца толькі кіраўнік і стараж, а рэшта выкладчыкаў дае ў тыдзень усяго 2—3—4 лекцыі па сваіх спецыяльнасьцях.

Астаецца толькі пасумаваць, што ў гэткае важнае афіцыйнае выданьне трапілі гэтакія няўдалыя інфармацыі.

К. Адраджэнец.

Аляксандар Фёдаравіч Найдзін.

А. Ф. Найдзін. † 1. I. 1933 г.

1-га студзеня гэтага году ў Рызе памёр сябар і адзін з закладчыкаў „Т-ва беларускіх вучыцеляў у Латвіі“ Аляксандр Фёдаравіч Найдзін. А. Найдзін радзіўся 15 жніўня 1880 году ў Чырвоным Сяле былое Пецярбургскае губэрні. Бацькі яго былі Менскія беларусы. Скончыў ён вучыцельскую сэмінарыю і некаторы час быў хатнім вучыцелем. Пазьней ён скончыў у Пецярбурзе бухгалтэрскія курсы, аднак бухгалтэрам не працаваў, а паступіў на службу ў Паштовы дэпартамент у Пецярбурзе раз'ездным урадоўцам. Яму часта прыходзілася рабіць пераезды паміж Пецярбургам і Лібавай праз Рыгу, і 29 гадоў таму назад ён зусім перайшоў працаваць на Рыскую пошту. У часе Сусьветнае вайны ён быў эвакуіраваны ў Расію і ў 1919 годзе некаторы час быў началь-

нікам паштовага аддзяленьня пры станцыі Балагое. У 1920 годзе А. Найдзін вярнуўся ў Латвію і працаваў далей на службе паштовага ўрадоўца II-га разраду.

Калі ў 1923 годзе Дзяржаўныя беларускія вучыцельскія курсы былі пераведзены з Дзьвінску ў Рыгу, гр. А. Найдзін паступіў на гэтыя курсы, дзе і правучыўся 2 гады.

Па сканчэньні курсаў, гр. А. Найдзін дзейна ўваходзе ў беларускую меньшасьцёвую культурна-асьветную працу ў Рызе, удзельнічаючы ў працы Т-ва „Беларуская Хата“ і „Т-ва беларускіх вучыцеляў у Латвіі“. У зьвязку з тым, што А. Найдзін шмат гадоў служыў на пошце і за новую прафэсію вучыцеля яму было цяжка брацца, ён не перайшоў на пэдагогічную працу, а далей працаваў на сваёй сталай пасадзе, не на хвіліну не пакідаючы сувязі з беларускімі арганізацыямі.

Памёр гр. А. Найдзін зусім нечакана, ад разрыва сэрца. Беларускае грамадства і працаўнікі Рыскае паштовае цэнтралі, з вянкамі, кветкамі і жалобнай музыкай, праводзілі 3-га студзеня труну з нябошчыкам на могільнік.

Вечная памяць чэснаму працаўніку!

Былы кіраўнік курсаў А. Радзько.

Ці споўнілі Вы свой грамадзкі абавязак? — Ці склалі Вы грамадскую складку на штотомсячнік „Беларуская Школа у Латвіі“? — Ці унеслі Вы падпісныя грошы на штотомсячнік за мінулы год і ці падпісаліся Вы на бягучы 1933 год?

Акт-юбілей Дзьвінскага Аддзелу Т-ва Беларускага Тэатру ў Латвіі.

8 студзеня 1933 году ў зале Дзьвінскай беларускай гімназіі Дзьвінскі Аддзел Т-ва Беларускага Тэатру ў Латвіі ўрачыста адсвяткаваў 5 год сваёй культурна-асветнай працы ў Латгаліі. Юбілей распачаўся кароткай прамовай старшыні Дзьвінскага Аддзелу Т-ва гр. С. Маціеўскага, пасля якой былі выкананы латвійскі дзяржаўны і беларускі нацыянальны гімны; затым выступіў гр. Ул. Ціхаміраў з дакладам аб паўстаньні і разьвіцьцю беларускай тэатральнай працы ў Латвіі, аб арганізацыі Т-ва Беларускага Тэатру ў Латвіі, аб арганізацыі Дзьвінскага Аддзелу і яго працы ў працягу гэтых 5 год. Пасля дакладу была пастаўлена п'еса „На Антокалі“ Фр. Аляхновіча, з удзелам сяброў Аддзелу. Гэтай-жа п'есай Дзьвінскі Аддзел у 1927 годзе на Коляды зрабіў першае выступленьне і распачаў сваю працу. Юбілейнае святкаваньне прайшло дужа ўдала.

На другі дзень была зладжана гарбата для ўдзельнікаў юбілейнай пастаноўкі. Абгаварывалі магчымасьці далейшай працы Аддзелу, неабходнасьць цясьнейшай сувязі і еднасьці сяброў Т-ва, каб падняць актыўнасьць Аддзелу і ўзмацняць заваяваную Дзьвінскім Аддзелам Т-ва пазыцыю ў культурна-асветным жыцьці беларусаў у Латгаліі.

Ул. Ціхаміраў.

Беларускія вучыццалі-юбіляры у Латвіі.

На 1931-32 і 1932-33 навучальныя гады прыпала шэраг юбілеяў асобных беларускіх вучыццалёў у Латвіі, якія 25 і 30 год таму назад распачалі сваю вучыцельскую працу. Дзеля таго, што беларускай школы ў той час яшчэ ня было, усе яны пачыналі сваю працу ў расейскай школе, але з 1921-22 навуч. году, калі пачала ў Латвіі арганізавацца свая беларуская школа, нашы юбіляры адзін за адным уваходзяць у беларускі нацыянальны рух і прыймаюць чынны ўдзел у стварэньні беларускіх школ.

Мінулы 1931-32 навучальны год наш часопіс не выходзіў, а пачатак 1932-33 навучальнага году быў заняты справамі змаганьня за Дзьвінскую Беларускаю гімназію і агульна-беларускімі літэратурнымі юбілямі, таму мы ня мелі магчымасьці сваячасна адзначыць юбілеяў пэдагогічнае працы нашых калегаў і робімо гэта толькі зара'. Да ліку юбіляраў, адпрацаваўшых ужо 25 і болей гадоў належаць у нас гэтакія вучыццалі: М. І. Дзямідаў, М. І. Іваноў, Я. Ф. Кастылюк, Г. С. Плыгаўка, А. З. Родзька, С. П. Сахараў, С. Л. Сіцько і Е. Я. Хруцкі. Пачынаючы з гэтага нумару мы паступова, у альфабэтным парадку будзем зьмяшчаць іхнія кароткія біяграфіі і фатаграфіі.

Цэнтральнае Праўленьне Т-ва беларускіх вучыццалёў, каб адзначыць юбілей усіх вышэйпералічаных калегаў, ухваліла 25 сакавіка зрабіць урачысты акт, на якім будуць заслуханы даклады аб працы гэтых вучыццалёў і агалошаны прывітальныя лісты, тэлеграмы і прамовы. Заместа традыцыйных падарункаў юбілярам будуць паднесены ад імя Т-ва беларускіх вучыццалёў асобныя юбілейныя жэтоны на памятку аб сьвяце.

Рэдакцыйная Колегія.

25 год вучыцельскае працы М. І. Дзямідава.

М. І. Дзямідаў.

Мікола Іванавіч Дзямідаў ра-
дзіўся 10 сьнежня 1889 году ў
Дзьвінску, дзе бацька яго меў
пасаду. У 1907 годзе ён скончыў
Сьвіслацкую вучыцельскую сэ-
мінарыю, а ў 1909 годзе вытры-
маў іспыт на годнасьць вучы-
целя расейскае мовы ў гарадзкіх
вучылішчах. З 1909 году па 1922
год, уключна, ён працаваў у па-
чатковых школах Горадзеншчы-
ны. У часе Усясьветнае вайны
быў мабілізаваны, скончыў Паў-
лаўскае вайсковае вучылішча і
быў на фронце.

У беларускі адраджэнчы рух
актыўна ўвашоў у 1919 годзе,
калі быў прыцягнуты да бела-
рускіх вайсковых фармаваньняў
у Вільні і Горадзеншчыне, дзе
выконваў шэраг розных аб-
вязкаў і адзін час быў белару-

скім камэндантам г. Горадні. З заканчэньнем беларускае вайсковае
акцыі, зноў перайшоў да вучыцельскае працы.

У канцы 1922 году М. Дзямідаў прыехаў у Латвію, дзе ўжо
шырока распачата была з 1921 году беларуская адраджэнчая праца.
Спачатку ён накіраваны быў для працы на вёску, і з 10 студзеня
па 1 верасьня 1923 году працаваў у Пустынскай беларускай пачат-
ковай школе. У летку 1923 году ён быў выкліканы Беларускім Ад-
дзелам, як энэргійны вучыцель, для арганізацыі ў Рызе 1-ай бела-
рускай пачатковай школы. Працу гэту ён правёў з посьпехам, і з
1 верасьня 1923 году быў прызначаны кіраўніком гэтае школы.

Да гонару Міколы Іванавіча трэба аднесці тое, што ён не
абмяжаваўся адной толькі школьнай працай, але ўзяўся ў Рызе і за
грамадзкую культурна-асьветную працу. З яго ініцыятывы паўста-
ла ў Рызе беларускае асьветнае Т-ва „Беларуская Хата“, якое ады-
грала значную ролю як у падойме нацыянальнае сьвядомасьці бе-
ларускага жыхарства ў Рызе, так і ў справе арганізацыі 2-й Рыскай
беларускай аснаўной школы на Чырвонай Дзьвіне і дадатковае вя-
чэрняе школы для дарослых.

Зараў Мікола Іванавіч працуе вучыцелям у Рыскай вячэрняй
беларускай школе для дарослых і адначасна зьяўляецца старшынёю
беларускага культурна-асьветнага Т-ва „Беларуская Хата“, якое вя-
дзе працу ня толькі ў Рызе, але адчыніла свае аддзелы ў Дзьвін-
ску, у Люцыну і ў Лібаве.

Жадаем юбіляру з поўным посьпехам і далей працаваць на
ніве беларускага нацыянальнага адраджэньня!

С. Сахараў.

Сьвятнаваньне 50-ых угодк. Якуба Коласа у Дзьвінску.

22-га сьнежня 1932 году Дзьвінская беларуская гімназія адсьвяткавала пяцьдзятгодзьдзе жыцьця беларускага народнага паэты Якуба Коласа. Урачыстае было адчынена уступным словам на латыскай і беларускай мове дырэктара гімназіі дэкана Я. Я. Чамана. Прамова дырэктара зрабіла на усіх прысутных добрае уражаньне. Пасьля слова дырэктара хор вучняў гімназіі прапяў латыскі і беларускі гімны.

Далей вучаніца IV кл. З. Юхна прачытала рэфэрат на тэму: „Якуб Колас і яго творчасць“. Рэфэрат апрацаваны быў старанна, а таму вучні гімназіі, пачатковай школы і іх бацькі з шчырай зацікаўленасьцю сачылі за разьвіткам таленту нашага паэты і яго літэратурнымі дасягненьнямі.

Затым вучні IV кл. гімназіі, пад кіраўніцтвам вучыцеля роднае мовы Я. П. Якубецкага, згулялі на сцэне першы акт з п'есы „У Палескай глушы“, сцэнізаванай А. П. Якубецкім аповесьці „У Палескай глушы“ Я. Коласа. Ролю Лабановіча выканаў Я. Кукель, Турэвіча — І. Оруб, Мар'і — З. Юхна, Ядзьвігі — З. Сільвановіч. Маладыя артысты добра справіліся з сваімі ролямі.

На заканчэньне хор вучняў гімназіі, пад кіраўніцтвам вуч. Катоўскага, прапяў 7 беларускіх песьняў, а вучні гімназіі вельмі добра прадэклямавалі 11 вершаў Я. Коласа. Дэклямацыя і сьпевы моцна узварушылі сэрцы усіх прысутных. Пры перадачы вуч. IV кл. Я. Кукелем слоў Міхася з разьдзелу „Сьмерць Міхася“, з паэмы „Новая Зямля“ Я. Коласа, блізка ува усіх слухачоў на вачох блішчэлі сьлёзы.

Прытымбытны.

Рыскаму Беларускаму Народнаму Тэатру трэба падцягнуцца!

Рыскі Беларускаму Народнаму Тэатру зладзіў, нарэшці, 26 лістападу, у будынку Жыдоўскага Народнага Дому на Спаскай вуліцы 3, сваю першую у гэтым сэзоне пастаноўку. Ішла драма у 4-х актах А. Арэшчыкі — „Хам“. Рэжысераў артыста Рыскае Расейскае Драмы, гр. Кацянёў. Ня можна сказаць, каб расейскія рэжысёры „ую душу укладалі“ у свае пастаноўкі на беларускай сцэне, а таму аб мастацкіх дасягненьнях гэтае пастаноўкі гутарыць цяжка. Адразу кідалася у вочы і адчувалася, што рэжысёр працаваў мала і аднабока, зьвяртаючы увагу толькі на аднаго-двух персанажаў, а рэшта артыстаў была пакінута на свае уласныя сілы. Да гонару гэтых артыстаў трэба аднак сказаць, што яны ужо настолькі маюць практыкі, што справіліся са сваімі ролямі зусім задавальняюча. Шкода толькі, што адсутнасьць рэжысёрскага дагляду была прычынаю некаторага паўтараваньня артыстаў і яны давалі ужо гуляныя імі раней тыпы.

Хворае мейсца Рыскага Беларускага Народнага Тэатру гэта — рэжысёрчужакі. Гэтыя грамадзяне углядаюцца на сваю працу у беларусаў, як на працу выпадковую і часовую, і калі бяруцца за рэжысуру у Беларускаму Народнаму Тэатру, дык, відаць, тут болей ходзе справа аб тым, каб „падзаробіць“, а зусім не аб тым, каб дапамагчы беларусам у стварэньні і выхаваньні беларускіх артыстычных кадраў. Наконт „выхаваньня“ справа культгала наагул, але асабліва скандальна пачаў трымаць сябе апошні рэжысёр, які пачаў завадзіць у даручанай ягонаму кіраваньню маладой беларускай артыстычнай грамадзе „слаўныя традыцыі“ некаторых расейскіх правінцыйных тэатраў: зьявілася „чарачка“ на рэпэтыцыях, зьявіўся зварот на „ты“ да некаторых артыстак, выпіўка на адыграньні п'есы і іншая „культура“. Гэтым ганебным зьявам трэба рашуча пакласьці канец. Т-ва Беларускага Тэатру павінна паклапаціцца аб тым, каб гэтых рэжысёраў у нас больш ня было. Ды і наагул — час ужо абыходзіцца бяз няняк, трэба самім працаваць над сабой і сваім Тэатрам.

Калі параўнаць працу Дзьвінскага Беларускага Народнага Тэатру з працаю Рыскага Беларускага Народнага Тэатру, дык параўнаньне гэтае, нажаль, выйдзе не на карысьць Рыгі, хаця-ж як раз тутака было столькі магчымасьцяў! Гэтулькі грошаў ухлопала Цэнтральнае Праўленьне Т-ва на аплату дужа дарагіх і прэтэнзійных рэжысёраў, а у выніку што? — Праца з перабоямі, цякучы склад трупы і дужа малы лік пастановак. Дзьвінскі Беларускаму Народнаму Тэатру, якому дапамагалі дужа мала, увесь час вёў энэргійную працу і ставіў пастаноўку за пастаноўкай, і у Дзьвінску і на вёсках, перамагаючы усе перашкоды і хранічнае безграшоўе.

У чым тут сакрат?

Нам здаецца, што калектыву Рыскага Беларускага Народнага Тэатру не хапае самадзейнасці, што ён задужа ўжо прывычаўся да усямернае падтрымкі Цэнтральнага Праўлення, якое уваходзе ва ўсе драбязы кождае паасобнае пастаноўкі. Трэба неяк так рэарганізаваць справу, каб калектыву выявіў большую энэргію са свайго боку і быў зацікаўлены ў большай лічбе пастановак і ў больш энэргійнай працы.

Тэатрал.

Зьбірайце беларускія народныя творы у Латвіі!

Беларускае Навукова - Краязнаўчае Т-ва за апошнія месяцы атрымала ад сваіх сяброў, карэспандэнтаў і прыхільнікаў значную лічбу запісаў народнае творчасці. З Люцыншчыны атрыманы запісы: 1) ад гр. Г. Нікіфароўскай — „Беларускія прыпеўкі з Істрэнскай воласьці“, ешыток мае 64 чатырох-радковых прыпеўкі; 2) ад гр. С. Маціеўскага — „Як чорт мужыку брыль грошы прыносіў“, казка запісана ў вёсцы Шушкова ад А. Марчонка; 3) ад гр. А. Лейтана — „Як жонка мужыка б'ець“ і „Якая бяда, калі п'ецца вада“, казкі запісаны ў вёсцы Малыя Плоскія ў Пасіньшчыне; 4) ад гр. Саўкі Сьлядзевіскага — „Вясельныя сьпевы ў Пасіньшчыне“, запісаныя ў вёсцы Рыўцаны; 5) ад гр. М. Зуеўскага — „Вясельныя сьпевы ў Пасіньшчыне“, запісаныя ў вёсцы Навумках ад сялянкі Гэлены Краўкліш, 60 гадоў.

З Дзьвіншчыны атрыманы запісы: 1) ад гр. А. Сальдэвіча — „Дар за дар“, казка запісана ў вёсцы Будрэвічы; 2) ад гр. М. Талеркі — 11 абрадавых песьняў з Прыдруйшчыны, запісаных у вёсцы Зарэкі ад Анэты Гэндаль і ў вёсцы Азерцы ад Марыі Азерскай; 3) ад гр. М. Талеркі — „Аб добрым краўцу“ і „Лекай“, казкі запісаны ў Прыдруйску ад Камінекага і Гэрчыка Воступа; 4) ад гр. Казімера Сянькевіча — „Вясельныя звычаі і сьпевы ў Пустынішчыне“, запісаныя ў вёсцы Піпары ад Ганны Юрэвіч; 5) ад К. Сянькевіча — „Вясельныя сьпевы і звычаі ў Прыдруйшчыне“, запісаныя ў вёсцы Шнёкава ад Юліі Панько; 6) ад К. Сянькевіча — „Вясельныя сьпевы і звычаі ў Дзісеншчыне“ запісаныя ў Мідрэкай воласьці ад Марыі Сянькевіч.

Усім вышэй пералічаным грамадзянам Урад Таварыства выказвае сваю шчырую падзяку і просіць прадоўжываць далей іхнюю працу. Усё наасланае будзе выкарыстана і надрукавана.

Беларускіх вучыцялёў, курсантаў, гімназістаў, старэйшых вучняў аспэных школ і усё сьведомае беларускае сялянства просімо рабіць у сваіх ваколцах зьбёры і запісы ды надсылаць іх у Таварыства па адрасу: Rīgā, Elija ielā 20, dz. 25. Kanstantīnu Jezavitāvu.

Беларускае Навукова-Краязнаўчае Т-ва.

Польская акад. моладзь павінна быць больш шчырай!

У Парыжу выходзіць журнал „Promethée“, орган нацыянальных меньшасцяў былой Расеі (на французскай мове), які ў № 70 за верасень 1932 г. надрукаваў вась якую рэзалюцыю:

„Дэлегаты Усходніх арганізацый польскага студэнцтва Варшавы, Вільні, Кракава, Львова і Пазнані, сабраўшыся на першы Кангрэс гэтых арганізацый 15 і 16 траўня 1932 году аднагалосна ухвалілі:

Польская унівэрсытэцкая моладзь, згрупаваная ва ўсходніх арганізацыях польскіх студэнтаў, выяўляе дружаскае і брацкае спачуцьцё вызвольнаму руху народаў Азербейджану, Крыму, Грузыі, Горцаў Каўказу, Ідэль-Уралу, Казацкіх краёў, Беларусі, Туркестану і Украіны.

Польскі народ прыгнечаны аж да Вялікай вайны, адваеваў сваю незалежнасьць, дзякуючы генію свайго павадыра Язэпа Пілсудскага і адвазе сваіх ваякаў. Байцы за свабоду служаць прыкладам адданай любові да Бацькаўшчыны і абавязку бароцца за сваю незалежнасьць.

Таму польская моладзь добра разумее вызвольныя рухі іншых народаў, вызнае пачуцьцём еднасьць долі сваёй Бацькаўшчыны з народамі яшчэ ўярмлёнымі і прадбачае пляны абароны як супроць расейскага імперыялізму, так і супроць другіх агрэсыўных сіл, што пагражаюць Польшчы і уціскаюць іншыя народы.

Агульны Сход ставіць у абавязак прэзыдыуму Кангрэсу паведаміць аб гэтых пастановах усе Промецееўскія цэнтры, камітэты, арганізацыі і рэдакцыі часопісаў вызвольнага напрамку ў Польшчы і за граніцай“.

Рэзалюцыя гэтая разаслана і беларускім арганізацыям з гэткаю прыпіскаю:

„Перадаючы Вам гэтую рэзалюцыю, мы жадаем Вам, дарагія сябры посьпеху і перамогі у барацьбе за Вашу незалежнасьць і выказваем нашу гарачую надзею, што Промецеўскія імкненьні здзейсяняцца.

Падпісалі В. Бончкоўскі, старшыня Кангрэсу і сакратар Н.“(подпіс ня чоткі)

Знаёмячы з гэтай рэзалюцыяй беларускае грамадства, ня можамо не зазначыць, што польская акадэмічная моладзь бачыць зьярнэ ў воку іншых, але бярыяна ў сваім воку ня бачыць. Беларусаў уярмілі палякі. Няма на сьвеце імперыялізму, агіднейшага за імперыялізм польскі, які, акупаваўшы беларускія землі Заходняе Беларусі, уціскам польскай адміністрацыі, цераз польскія школы і касьцёл, — хоча перарабіць 2½ міліёны беларусаў на палякаў. Калі польская моладзь ставіцца супроць расейскага імперыялізму і „іншых агрэсыўных сіл“, дык няхай таксама паставіцца і супроць польскага імперыялізму і шовінізму на беларускіх землях. Тады толькі можна будзе паверыць у шчырасьць яе слоў.

Занёманец.

Я. Райніс.

Песьня дзяўчыны.

Ах, салавейка не сьпявай,
 Майго ты сэрца не кратай,
 Мне заўтра рана трэба ўстаць,
 Пад сьпеў твой сумны нельга спаць:
 Пад песьні ў сэрцы жаль дрыжыць,
 Кіпіць і млее і зьвініць.
 Мне заўтра рана трэба ўстаць,
 Бяз сонца гнуцца, працаваць,
 Там пыл, там лямпаў чад-смурод,
 Там гінуць сілы з году ў год,
 Там без канца, без перапын
 Шаснаццаць цягнецца гадзін.
 Да раньня будзеш ты сьпяваць,
 Да тэй пары, як мне ўставаць,
 Цябе у росы гай ўбярэць,
 Мяне - ж яро маё прыгнець. —
 Ах, салавейка, не сьпявай,
 Майго ты сэрца не кратай.

З латыскае мовы пераклаў П. Массальскі.

Да нашых чытачоў і ўсяго беларускага грамадства.

Паважаныя Грамадзяне! Рэдакцыйная Колегія штотомечніка „Беларуская Школа ў Латвіі“ і Беларускае Выдавецтва ў Латвіі зьвяртаюцца да ўсіх прыхільнікаў беларускага адраджэньня з гарачым заклікам і просьбай аб актыўнай дапамозе нашаму штотомечніку! Без грамадзкай падтрымкі і акуратнае надсылкі падпісных грошаў штотомечнік існаваць ня зможа. Усіх, хто яшчэ ня склаў падпіску, просімо зараз-жа пераслаць яе ў Рэдакцыю. Апрача таго абавязкам кождага беларуса ёсьць заахвочваньне сваіх знаёмых і суседзяў да чытаньня і выпісваньня нашага штотомечніка, а таксама зьбіраньне ахвяраў і падпіскі.

Рэдакцыйная Колегія.

Песьня - стогн.

Урывак з паэмы „Латгаліяда“.

Эх, ты ранейка
Прадвясновае,
Што ты суліш мне
Жыцьцё новае?
Што ты суліш мне
Скарбы - золата,
А даеш бяду,
Морыш голадам?
Эх, ты доля мая,
Ты латгальская,
Ды й нашто мне твая
Ласка панская?
Надзяліла мяне
Ты падаткамі,
Вечна продаж вісіць
Над манаткамі!

Эх, пайду - набрыду
Ды за вёсаньку, —
Пратапчу пяршок
На палосаньку.
Ты, палосанька
Мая вузкая,
Эх ты, доля мая,
Беларуская!
Што ні год — мой шнурок
Ўсё звужаецца, —
Ўсё ніжэй галава
Нахіляецца.
Твар сьлязой - бядой
З жалю росіцца,
Песьня-стогн мая
Полям носіцца. **Пятро Сакол.**

Сьпявайце, струны!

Хоць пануе ноч нямая
яшчэ ў нашым родным краю
і для нас рыхтуюць труны —
вы сьпявайце, ліры струны!
Вы сьпявайце ўсьцяж народу
пра змаганьне, пра свабоду,
й тым, ў вастрозе хто нудзее,

падтрымайце дух, надзею.
У нашай цяжкай, сумнай долі
ня сьціхайце вы ніколі —
песьні вольныя сьпявайце,
да змаганьня заклікайце!

Язэп Красоўскі.

Вёска Макараўшчына.

Родная вёска.

Ад першых дзён жыцьця, з ма-
[ленства,
Я вёску родную ўзлюбіў.
Нядолю, голад і надзеі
Я разам з ёю перажыў.
Мне ўсё тут роднае, усё міла:
І гэты хаткі на баку,
І гэты ніўкі, і загоны,
І цэпаў песьня на таку.
Сады, садочки каля хатаў
Праз вёску ўюцца, як паяс,
Як любы цень іх пасья працы
У чэрвянёвай сьпекі час!
А навакол лясы і нівы,
Узгоркі, доли і палі,

Шнуры-палоскі праз нізіны
Радамі-хвалямі ляглі.
А там далей — магільнік сумны;
Пад ценню дрэваўрад крыжоў.
Пяюць бярозкі сьпеў жалобны
Для тых, хто тут спакой знайшоў.
Праз дол зялёны стужкай сіняй
Рака вясёлая бяжыць,
Гульлівых хваляк хор шумлівы
Чароўнай казкаю гучыць.
О, вёска, вёска! Край мой родны!
Цябе люблю ўсім сэрцам я!
Што - б ні было ў жыцьці бяз-
[дольным —
Цябе ня кіну! Ты — мая!
Саўка Слядзёўскі.

Цэнтральнае Праўленне Беларускага Культурна-Асьветнага Т-ва ў Літве. Першы склад Праўленьня, наўнамоцтвы якога зара' закарчываюцца. Сядзяць зьлева ўправа: скарбнік Т-ва — Караліна Бенэдыктаўна Плескачэўская, старшыня Праўленьня — Сымон Міхайлавіч Якавіук, заступнік старшыні — Антон Сьцяпанавіч Матач; стаяць зьлева ўправа: Юры Кандратавіч Радзюк і сакратар Т-ва — Сяргей Пятровіч Дзядзевіч.

Беларускае жыццё ў Літве.

Беларускі Кангрэс у Літве склікае Беларускае Культурна-Асьветнае Т-ва у Коўне 26-га лютага. У парадку дня: справаздача аб працы беларускіх арганізацый у Літве і закладзіны Беларускага Нацыянальнага Камітэту.

Беларускі Народны Унівэрсытэт у Коўне урачыста адчыніўся 22 студзеня ў памешканьні клюбу „Беларуская Хатка“ на вуліцы Крашэўскага 34. На адчыненьні было шмат гасцей-беларусаў ня толькі з Літвы, але і з Латвіі, а таксама шмат літвіноў (надрабязьней глядаі ў справаздачы нашага карэспандэнта).

Гелвоўскі Адзел Беларускага Культурна Асьветнага Т-ва у Літве распачаў сваю працу на Коляды. Гэта ўжо трэці адзел Т-ва, паступова пашыраючы сваю працу на правінцыі.

Жаночы Камітэт пры Культурна-Асьветным Т-ве утварыўся ў сьнежані месяцы ў Коўне. Жаночы адзел узяў на сябе дабрачынныя функцыі і будзе апекавацца ў першую чаргу дзяцьмі беларускага жыхарства ў Коўне.

Статут Нацыянальнае Сувязі Беларусаў Літвы зацьверджаны 15-га студзеня Літоўскімі урадовымі ўстановамі. Мэтаю „Нацыянальнае Сувязі“ зьяўляецца аб'яднаньне усіх беларускіх арганізацый і паасобных грамадзян-беларусаў у Літве ды закладзіны Беларускага Нацыянальнага Камітэту, які рэпрэзэнтаваў бы ўсю беларускую меншасьць.

Беларускі Дзіцячы Сад у Коўне будзе адчынены ў сярэдзіне наступнага месяца лютага працаю Беларускага Жаночага Камітэту пры Беларускім Культурна-Асьветным Т-ве. На кіраўніцу Дзіцячага Саду запрашаецца гр. М. М. Чэркас.

Беларускі Студэнцкі Гурток пры Унівэрсытэце Вітаўта Вялікага ў Коўне ўжо атрымаў зацьверджаньне ад унівэрсытэцкае ўлады і прыступіў да працы пад назовам — „Аб'яднаньне студэнтаў-беларусаў Унівэрсытэту Вітаўта Вялікага“. У праўленьне „Аб'яднаньня“ абраны: старшынёй — студ. Д. Рудзь, намесьнікам старшыні — Г. Чэркас, скарбнікам — А. Ус і сакратаром — А. Зэйгліш. У Рэвізійную Камісію абраны: студ. Романейка, Варабей і Малаток. К. Ёз.

Сьвяткаваньне 80 - лецьця Беларускага Тэатру і 50 - лецьця беларускага народнага артысты і драматурга Уладыслава Галубка.

Крыніцы Беларускага Нацыянальнага Тэатру выцякаюць з сёвай мінуўшчыны — сам беларускі народ у сваіх вусных творах паклаў моцны падмурак пад будынак беларускае тэатральнае справы: дыялогі у часе гульняў, колядная „каза“, вядомая усім „Батлейка“, а таксама школьныя інтэрмеды і камеды — вось паступовы шлях Беларускага Тэатру. Але мы за дату закладзінаў новага сучаснага Беларускага Тэатру бярэм ня гэтыя спробы, а першую запраўдную тэатральную пастаноўку, якая адбылася у сучасным тэатры на належна абарудаванай сцэне.

У 1932 годзе споўнілася 80 год з дня першае пастаноўкі у Менску п'есы Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча „Сялянка“, музыку для якой напісаў Станіслаў Манюшка і Кржыжановікі, а таксама прыпалі 50-я ўгодкі ад нарадзінаў найшладнейшага з сучасных беларускіх драматургаў — Уладыслава Галубка. З гэтага паваду 30 сьнежня 1932 году у зале Рыскае Беларускае гімназіі на Маскоўскім Фарштаце, адбыўся урачысты акт, на якім з рэфэратам на тэму „Беларускі Тэатр і Уладыслаў Галубок“ выступіў гр. К. Езавітаў.

З дакладу гр. К. Езавітава мы даведаліся некаторыя новыя цікавыя даныя аб „Сялянцы“. Так устаноўлена, што „Сялянка“, надрукаваная у 1846 годзе у Вільні, зьявілася першы раз на сцэне 80 год таму назад, 9 лютага 1852 году у Менску, а потым з вялікім посьпехам ставілася у Бабруйску, Слуцку і Глуску. У трупі В. Марцінкевіча працавала звыш 20 чалавек, а таксама сам аўтар і дзьве ягоныя дачкі. З артыстаў вызначаліся: сам В. Марцінкевіч, Авяр'ян Васільеў і Ляўданскі. Вялікі посьпех беларускіх спектакляў і распачаўшыся у зьвязку з гэтым беларускі тэатральна-літэрацкі рух, які нагаражаў аформіцца і выліцца у моцны нацыянальна-грамадзкі рух, — дужа занепакоіў расейскую уладу, а таксама і буйнае польскае абшарніцтва. У выніку гэтага, у тым-жа 1852 годзе, беларускія спектаклі былі забаронены. Аднак, ня гледзячы на гэта, беларускія пастаноўкі адбываліся і далей, але ладзіліся яны ужо не у тэатры, а на прыватных кватэрах, дзе гэта дазваляла велічыня накою (у Сьвіды і у Лапцкай—у Менску, у аўтара—у Люцынцы, ды у іншых мясцох). Афіша аб першай пастаноўцы 9 лютага 1852 году захавалася у сына Авяр'яна Васільева, Якава, які падараваў яе беларускаму пісьменьніку Альбэрту Паўловічу.

З таго-ж дакладу даведаліся мы аб гэі надзвычайна цікавай і плоднай працы, якую праводзе зара' у Радавай Беларусі гр. Уладыслаў Галубок. У № 6 (16) нашага штотомесячніка ужо адзначалася, што У. Галубок кіруе Дзяржаўным Беларускаім Вандроўным Тэатрам, які увесь час пераяжджае з вёскі у вёску з райёна у райён і дае за год ня менш 200 пастановак у самых глухіх кутках Магілёўшчыны, Вітабшчыны, Полаччыны, Меншчыны і Гомельшчыны. У трупі В. Галубка 30 чалавек. Усе яны—і артысты, і хорысты і танцоры. Тэхнічных працаўнікоў у гэтым тэатры няма. У мінулым годзе, ня гледзячы на вялікія маразы, якія даходзілі да 26° R, Вандроўны Тэатр ні на хвіліну не спыняў сваёй працы і за 65 дзён даў 57 спектакляў, праехаўшы 200 вёрст коньмі і пабываўшы у 9 райёнах. 30.000 сялян першы раз у жыцьці пабывалі за гэты рэйд у беларускім тэатры.

У кожнай вёсцы, ці мястэчку, або заводзе, куды прыяжджаў на 16-18 саянях Беларускі Тэатр, яго урачыста спатыкала мяісцовае жыхарства і разьбірала артыстаў на хатах. Пастаноўкі рабіліся на сцэнах народных дамоў, у былых панскіх палацах, а найбольш у насьпех абарудаваных пунях, ці нават вялікіх стадолах.

Цікава тое, што ня гледзячы на цяжкія, клапатлівыя і дужа стамляючыя умовы штотдзённых пераездаў, Ул. Галубок не перарывае сваёй драматургічнай працы. За апошнія 10 год ён напісаў каля 30 новых беларускіх п'ес, з якіх асабліва вызначаюцца: „Плытагоны“, „Пан Сурынта“ (моцная гістарычная драма), „Ганка“, „Падкідыш“, „Васіль Хмель“ і „Пінская Мадонна“, якія маюць жыцьцёдарэвалюцыйнае Беларусі, ды апрача таго, шэраг п'ес, якія абмалёўваюць сучаснае беларускае жыцьцё, з іх найбольш цікавая — драма у 5 актах „Рвачы“. Прыходзіцца толькі нашкадаваць, што Беларускі Тэатр у Рызе да гэтага часу ня выявіў належнае энэргіі, каб атрымаць гэтыя п'есы для пастановак іх у Латвіі.

Слухач.

3 жыцця Беларускае Моладзі у Латвіі.

Спартыўная сэкцыя пры Т-ве Беларускае Моладзі. Зважаючы на тое, што фізычнае выхаваньне моладзі мае вялікае значаньне у яе агульным разьвіцьці і яе культурнай роўні, Цэнтральнае Праўленьне ухваліла заляжыць пры Т-ве Спартыўную Сэкцыю. Кіраваньне Спартыўнай Сэкцыяй даручана тром сябрам Т-ва: Яну Кудраўцаву, Язэпу Каялу і Міхасю Калініну. Намечаны гэтакія бліжэйшыя заданьні: 1) арганізацыя гуртка лыжнікаў, 2) закладзіны дзьвюх футбольных каманд у Рызе (на Маскоўскім Фарштаце і на Чырвонай Дзвіне), стварэньне групы Пім-Понг.

Гр. гр. жадаючых прыняць актыўны удзел у спартыўных гуртках і уступіць у лік сяброў Т-ва Беларускае Моладзі, просімо зьявртацца на Маскоўскім Фарштаце да гр. Язэпа Каялы, а на Чырвонай Дзвіне да гр. гр. Яна Кудраўцава, М. Слосмана і У. Гусарэвіча.

Бібліятэкі - чытальні Т-ва Моладзі на Маскоўскім Фарштаце і на Чырвонай Дзвіне. Прыймаючы пад увагу, што у Рызе да гэтага часу няма сталых Цэнтраў, дзе магла-б гуртавацца беларуская працоўная моладзь, Цэнтральнае Праўленьне ухваліла адчыніць бібліятэкі-чытальні: 1) на Маскоўскім Фарштаце пры 1-й Рыскай гарадзкой Беларускай пачатковай школе і 2) гэткую-ж бібліятэку-чытальню пры 2-й гарадзкой Беларускай пачатковай школе. Кіраўнікі і Школьныя Рады азначаных школ ужо далі сваю згоду на карыстаньне памешканьнем у вольныя дні і гадзіны. У гэтых самых памешканьнях будуць адбывацца заняткі спартыўных гурткоў.

Бюро справак і тлумачаньняў пры Цэнтральным Праўленьні Т-ва Моладзі. Ідучы на спатканьне беларускаму сяляству у Латвіі і наагул беларускаму грамадзству Латвіі, Цэнтральнае Праўленьне аднаўляе працу ужо раней існаваўшага Бюро справак і тлумачаньняў. Бюро будзе даваць паясьненні у справах судовых, зямельнага банку і інш. Справамі Бюро кіруюць сябры Цэнтральнага Праўленьня. Карэспандэнцыю па рожных справах у Бюро можна накіро-

вываць па адрасах: 1) Канцэлярыі Цэнтральнага Праўленьня Т-ва Беларускае Моладзі, Rīgā, Maskavas ielā 173 (skolas telpās), 2) старшыні Цэнтральнага Праўленьня К. Мязэцкаму, Rīgā, Dzirnau ielā 102-a, dz. 14 і 3) сэкратару Цэнтральнага Праўленьня Фр. Клагішу, Rīgā, Brīvības ielā 127, dz. 2.

У Прыдруйскім Аддзеле Т-ва Беларускае Моладзі. Агульны сход сяброў Аддзелу адбыўся 14 жніўня 1932 году, на якім было абрана новае Праўленьне у складзе: старшыня Праўленьня — Ян Бартуль, намесьнік старшыні — Пятро Бучынскі, сэкратар — Бэрнард Шакель, скарбнік — Алесь Багдавовіч і сябра Праўленьня — Лявон Борслаў.

Вечарына Прыдруйскага Аддзелу Т-ва адбылася 26 сьнежня 1932 году і прайшла з дробным посьпехам.

Спэтакль-вечарына Пустынскага Аддзелу Т-ва адбылася 26 сьнежня 1932 г. Сіламі Аддзелу былі пастаўлены п'есы: „Заручаны Паўлінкі“ Янкі Купалы і „Гурток“ Янкі Башкіра. Апрача гэтага была наладжана дэклімацыя і камічныя нумары. Вечарына прайшла з вялікім посьпехам.

Надзвычайны Агульны сход Пустынскага Аддзелу адбыўся 6. I. 1933 г., на якім з дакладам аб працы Т-ва Моладзі выступіў сябра Цэнтральнага Праўленьня Язэп Клагіш. Надзвычайны сход Аддзелу ухваліў: 1) арганізаваць музыкальную сэкцыю і хор, 2) выплаціць стыпэндыю вучню Дзвінскай беларускай гімназіі Раціцкаму у памеры 30 лат., 3) набыць шафу для перахованьня бібліятэкі і музыкальных інстэмантаў, 4) выісаць „Беларускую Школу у Латвіі“ і 5) зьбіраць этнаграфічны матар'ял для Навукова-Краязнаўчага Т-ва.

Склад сучаснага Праўленьня Пустынскага Аддзелу: старшыня — В. Дзяргач, сэкратар — В. Рацывь, скарбнік — М. Клагіш, сябры — В. Іжык і Ф. Невяроўскі. Кандыдаты: В. Карабешка і В. Евін і склад Рэвізыйнае Камісіі: А. Іжык, А. Угарынка і Ф. Парфен.

Цэнтральнае Праўленьне.

Хроніка беларускага жыцця у Латвіі.

Беларускія сьпелы па радыё распачала у Рыскім радыёфоне беларуска-літоўская сьпявачка Анэля Тамашоўна Латонас-Дзямілава, якая 20 сьнежня ўпершыню выступіла з некалькімі беларускімі песьнямі. Выкананьне было добрае, і беларускае грамадзтва асталася дужа задаволена. Спадзяёмся, што адміністрацыя Рыскага радыёфона пакла-

паціцца, каб беларуская песьня часцей перадавалася па радыё.

Латыска - беларускі слоўнік. Ужо даўно беларускае грамадзтва ў Латвіі адчувае патрэбу у латыска-беларускім слоўніку, бо дагэтуль, пры чытаньні латыскага тэксту, беларусы, не дасканала ведаючыя латыскую мову, змушаны былі карыстацца латыска-ра-

сейскімі слоўнікамі. З мэтай задаволіць гэтую патрэбу беларускі культурны працаўнік Пятро Масальскі у пачатку 1930 году прыступіў да складаньня першага латыска-беларускага слоўніка. Праца гэтая ўжо блізіцца да канца і у працягу гэтага году мае быць закончанай, пасля чаго слоўнік будзе перададзены на разгляд спецыяльнае камісіі. Слоўнік гэты будзе мець каля 25.000 слоў і зможа значна задаволіць беларускае грамадства, а таксама і латышоў, якія цікавяцца беларускай культурай. Адначасова з працай над латыска-беларускім слоўнікам Пятро Масальскі сабраў значную колькасць матэрыялаў і да беларуска-латыскага Слоўніка.

125-я ўгодкі з дня сьмерці В. Дуніна-Марцынкевіча адзначыла 28 студзеня 1933 году урачыстым актам Рыская вясельная беларуская школа для дарослых. Акт адбыўся у клубе „Вулей“ у Старым Горалдзе і распачаўся рэфэратам гр. М. Дзямідава на тэму — „Беларускі рух у 125-я ўгодкі сьмерці Вінцэнта Дуніна-Марцынкевіча“. Па дакладзе адбыўся канцэртны аддзел, у якім з беларускімі сьпевамі выступіла гр. Анэля Тамашаўна Латонас-Дзямідава, а з латыскімі сьпевамі выступала гр. Калыныш. Пасля акту адбылася вечарына з танцамі.

У 1-й Рыскай беларускай аснаўнай 6-ціклясавай школе 26-га сьнежня адбылася дзіцячая вечарына-спэтакль і ёлка. У праграме былі: 1) дзіцячая п'еса Зосі Верас — „Сірата“, добра адыграная старэйшымі вучнямі школы пад кіраўніцтвам вучыцеля Я. Камаржынскага, 2) дэкламацыя вучняў пад кіраўніцтвам вучыцеля К. Езавітава, 3) балет пад кіраўніцтвам вучыцелькі Л. Тэтар, 4) гімнастычныя намяры і піраміды — пад кіраўніцтвам вучыцеля М. Краўчанкі, 5) сьпевы школьнага хору — пад кіраўніцтвам вучыцеля Я. Каялы. Прысутна было больш 200 вучняў і шмат

бацькоў. Вечарына прайшла дужа вясёла і удала.

У 2-й Р'скай беларускай аснаўнай школе на Чырвонай Дзэвіне 25 сьнежня адбылася школьная вечарына і ёлка для вучняў. Праграма была распачата дзіцячай п'есай А. Палунава у 1 акце — „Настаўнік Васілька“, якую адыгралі вучні школы пад кіраўніцтвам вучыцеля Я. Кудраўцава. Затым адбыліся: дэкламацыя вучняў — пад кіраўніцтвам вучыцеля Г. Нікіфароўскай і Н. Юзэфовіч, балетныя скокі — пад кіраўніцтвам вуч. Бар. Крэйц, сьпевы школьнага хору — пад кіраўніцтвам вуч. Я. Кудраўцава. П'еса, дэкламацыя, балет і хор дужа спадабаліся усім прысутным. Па аканчаньні праграмы дзіцяцям былі разданы падарункі, а затым усім прысутным прапанавана была гарбата. Вечарына прайшла вельмі удала.

У беларускай школе для дарослых на Чырвонай Дзэвіне 7 студзеня адбылася вечарына-канцэрт з ёлкай. Вучні выступалі з дэкламацыяй і харавымі сьпевамі, апрача таго з сольнымі намярамі выступіла гр. А. Латонас-Дзямідава.

У Торэнзбэргскай беларускай прыватнай школе Т-ва беларускіх вучыцеляў у Латвіі 8 студзеня адбылася вучнёўская вечарына і ёлка. Ставілася п'еса Ф. Аляхновіча — „У лясным гушчары“, прайшоўшая дужа добра. Пасля п'есы адбыліся дэкламацыя і сьпевы, затым вучням разданы былі падарункі, а на іх адбылася для усіх гарбата.

Традыцыйная вечарына Рыскае беларускае гімназіі. Рыская беларуская гімназія Т-ва беларускіх вучыцеляў у Латвіі рыхтуецца да ладжаньня 22-га красавіка гэтага году традыцыйнае вечарыны-спэтаклю. Прадугледжваецца багатая праграма: п'еса, хор, балет, гімнастычныя нумары і інш.

Закладзіны новага Беларускага Пэдагогічнага Аб'яднаньня.

Арганізацыйны сход беларускіх вучыцеляў, якія увайшлі у „Працоўнае Аб'яднаньне для працы над лепшаю пастаноўкаю выкладаньня беларускае мовы у школах“, адбыўся 22 студзеня. На сходзе было прысутна 14 вучыцеляў: К. Езавітаў, Яз. Клагін, П. Мірановіч, С. Сахараў, С. Сіцько, Ф. Клагін, М. Калінін, Яз. Камаржынскі, К. Мяжэцкі, Н. Юзэфовіч, Г. Нікіфароўская, Ю. Даль, А. Крэйц і Яз. Каяла. Арганізацыйны сход заслухаў даклад К. Езавітава аб мэтах стварэньня „Аб'яднаньня“ і аб плане працы у бягучым навучальным годзе. Згодна прапановы дакладчыка, „Аб'яднаньне“ ухваліла распачаць сваю працу з разгляду і параўнаньня існуючых у Латвіі праграм роднае мовы. Агульныя сходы „Аб'яднаньня“ будуць адбывацца 1—2 разы у месяц. Бліжэйшы наступны сход прызначаны на 12 лютага, на якім з дакладам на тэму „Праграма і мэты выкладаньня роднае мовы у аснаўных школах“ выступіць гр. К. Езавітаў.

Да ведама аддзелау Т-ва Беларускае Моладзі.

Зважаючы на тое, што Рэдакцыя штомесячніка „Беларуская Школа у Латвіі“ дае нам магчыма сьць зьмішчаць на сваіх бачынах матэрыялы аб Т-ве Моладзі

Зч // 970116(050)

Цэнтральнае Праўленьне просіць акуратна надсылаць весткі (аб вечарынах, лекцыях, сходках ды іншае). Большыя выдрукаваны у азначаным часопісе.

Старшыня Цэнтральнага Праўленьня К. Мажэцкі

80000002362745

У Рэдакцыю часопіса „Беларуская Школа“

Высокапаважаны грамадзянін Рэдактар!

Просімо не адмовіць зьмясьціць у Вашай часопісеі наступнае.

8 студзеня 1933 году адбылася юбілейная вечарына Дзьвінскага Аддзелу Т-ва Беларускага Тэатру у Латвіі з паводу 5-ых угодкаў працы. У праграме вечарыны было: 1) урачысты акт: кароткае уступнае слова старшыні Аддзелу С. Маціеўскага, выкананьне гімнаў латыскага і беларускага, даклад сябры Праўленьня Ул. Ціхамірава аб 5-ці гадовай працы Дзьвінскага Аддзелу Т-ва і агалосаньне прывітаньняў; 2) настаноўка п'есы Ф. Аляхновіча — „На Антокалі“. Ня глядзячы на таннасьць білетаў, Тэатр меў чыстага прыбытку 45 латаў.

Праўленьне Дзьвінскага Аддзелу Т-ва Беларускага Тэатру у Латвіі прыносіць шчырую падзяку: 1) гр. Дырэктару і Школьнай Радзе Беларускае гімназіі за памешканьне, 2) Старшыне Цэнтральнага Праўленьня Т-ва Беларускага Тэатру у Латвіі гр. В. Пігулеўскай-Вароўскай і 3) Беларускаму Выдавецтву у Латвіі у асобах гр. К. Езавітава і гр. Г. Нікіфароўскай за прывітаньне.

Старшыня Праўленьня Дзьвінскага Аддзелу Т-ва Беларускага Тэатру у Латвіі — С. Маціеўскі.
Скарбнік — Ул. Ціхаміраў. Сэкратар — Абалевіч.

Паштовая скрынка.

Ул. Ціхаміраву. Карэспандэнцыю аб юбілею Дзьвінскага Аддзелу Т-ва Беларускага Тэатру у Латвіі зьмяшчаемо. Чакаемо далейшых матэрыялаў аб працы Дзьвінскага Тэатру і хронікі Дзьвінскага беларускага жыцьця. Пішыце ня так густа і без скарочаньня слоў, бо дужа цяжка праглядаць і набіраць.

А. Клагішу. Зьмясьціць Ваш артыкул „Находка Барткевіча“ ня маемо магчымасьці, бо у ім ужываюцца абразьлівыя словы і звароты, якія могуць даць падставу для прыцягненьня Вас і Рэдакцыі да судовае адказнасьці за дыфрэмацыю. Прапануемо Вам перапрацаваць Ваш артыкул так, каб ён, гаворучы аб фактах і высветляючы справу, ня быў бы лішня абразьлівы па сваіх зваротах і зьместу.

Саўцы Сьлядзёўскаму. Вітаемо Вас з зьмяшчэньнем першых Вашых твораў у нашым часопісе. Пішыце далей. Выбірайце грамадзкія тэмы і тэмы аб працы. Напрабуйце пісаць аповяданьні і карэспандэнцыі. Працуйце старацца і упарта.

Прысутнай. Вашу карэспандэнцыю троху скарацілі з-за адсутнасьці мейсца. Пішыце часцей і аб усім.

Пустынцам. Што замоўклі? Чакаемо карэспандэнцыі!

Алесю Галіне. Прывітаньне атрымалі. Дзякуем. П'есе „Шэльмы“ трэба Вам перапрацаваць, бо быту у ёй мала, ідэалёгія кульгае, самы сужэт-эпізод мала разьвіты і характары дзеючых асобаў слаба выяўлены. Аднак працаваць у гэтым напрамку Вам радзімо, бо пры больш дэталёвай і стараннай распрацоўцы можа выйсьці добрая рэч. Яшчэ адно — унікайце нарочытай распушчанасьці, бо гэроі Вашы — ня „дно“, а студэнцкая моладзь.

Усім беларускім таварыствам, арганізацыям і школам у Латвіі. Паважаныя грамадзяне! Просімо рэгулярна надсылаць весткі аб працы вашых арганізацыяў. У сваіх інфармацыях мы хацелі б грунтавацца на Вашых справах і справах. У кожным Т-ве, арганізацыі і школе трэба Вам абраць сталага карэспандэнта, які трымаў бы сувязь з Рэдакцыяй.

Цэнтральнае Праўленьне Т-ва беларускіх вучыцеляў у Латвіі абвешчае аб вольнай вакансіі

Кіраўніка Школы

у Рыскай прыватнай аснаўной школе Т-ва у Торэнзбэргу (Рыга, вуліца Брыўзэмнака 22). Кандыдаты на памянёную пасаду павінны да 2 красавіка 1933 г. падаць просьбы на імя Цэнтральнага Праўленьня Т-ва і Школьнае Рады школы. Просьбы з далучэньнем адпаведных дакумэнтаў надсылаць па адрасу: Rīga, Sarkandaugava, Simaņa ielā 14-16, Baltkrievu skolotāju b-bas priekšsēdētāju G. Pligavko. Цэнтральнае Праўленьне Т-ва.

Адказы Рэдактар — К. Езавітаў.

Выдавец — Беларускае Выдавецтва

Друкарня Г. Іге, Рыга, Стары Горад, Vecpilsētā, 8. Тэлефон 34212.